

Nr 108.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag om vissa, för
ernående av jämkningar i fördelningen av den kommu-
nala skattebördan erforderliga ändringar i förordningen
den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egen-
dom samt av inkomst; given Stockholms slott den 7
februari 1919.*

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsproto-
kollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom
föreslå riksdagen att, för ernående av jämkningar i fördelningen av den
kommunala skattebördan, antaga bilagda förslag till förordning om vissa
ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av
fast egendom samt av inkomst.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens
vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning

om vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Häri genom förordnas, att *dels* 8 § 1 mom., 9 § 1 mom. och 12 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst, *dels ock* 9 och 10 §§ i de vid nämnda förordning fogade »Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen» skola erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

1 mom. Såsom inkomst — — — arbete.
Förmån av — — — inkomst.
Såsom inkomst taxeras icke:
vad som — — — familjemedlemmar;
vinst — — — därutöver;
vad som erhållits såsom vinstutdelning å insatser i föreningar för ekonomisk verksamhet;
ersättning för — — — stärbhus;
kapital, som — — — stärbhus;
vad som — — — bosatt.

9 §.

1 mom. Till inkomst av kapital räknas:
a) — — — —
b) — — — —
c) utdelning å aktier i inländska aktiebolag och å lotter i solidariskska bankbolag; samt
d) utdelning å aktier i utländska aktiebolag.

12 §.

2 mom. Från utgörande av inkomstbevillning *frikallas*:

a) — — —;

b) — — —;

c) — — —;

d) — — —;

e) främmande makts härvarande beskickning och konsulat tillhörande person jämte betjäning:

om han icke är svensk medborgare: för all annan inkomst än den, som utgjorts av från Sverige uppburen allmän eller enskild pension eller erhållits genom här idkad rörelse; dock att person, tillhörande olönat konsulat, icke är frikallad från utgörande av bevillning för utdelning å aktier i svenska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag;

om han är svensk medborgare: för den inkomst, han åtnjutit av sin tjänst hos den främmande makten;

f) — — —;

g) — — —.

Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

9 §.

Såsom beskattningsbar utdelning från aktiebolag eller solidariskt bankbolag upptages det belopp, som delägaren nästföregående år uppburit eller ägt uppbära i utdelning från bolaget, utan hänsyn till vilka bolagets tillgångar, som använts till utdelningen. Har aktie eller banklott under nästföregående år bytt ägare, upptages utdelningen såsom inkomst för den, som varit ägare av den till aktien eller banklotten hörande kupongen vid den tidpunkt, då utdelningen blev tillgänglig för lyftning. Under inkomst, varom här är fråga, hänföres jämväl utdelning till kommanditlottägare i solidariskt bankbolag.

10 §.

Vid tillämpning av 12 § 1 mom. i bevillningsförordningen, angående befrielse från eller lindring i bevillning för inkomst av kapital eller arbete,

skall den skattskyldiges eller, i fråga om äkta makar, deras behållna avkomst nästföregående år såväl av vederbörande då tillhörig fast egendom som ock av sådan särskilt beskattad rörelse, som idkats å annan ort än den, där den skattskyldige är mantalsskriven, tagas i beräkning vid bestämmandet av de sammanräknade årsinkomsterna, varvid i fråga om fast egendom iakttages, att inkomst av jordbruksfastighet beräknas till 6 procent och inkomst av annan fastighet till 5 procent av taxeringsvärdet. Om sålunda skattskyldig finnes i sin mantalsskrivningsort hava haft t. ex. 450 kronors inkomst av kapital eller arbete samt tillika ägt stadsfastighet, taxerad till 2,000 kronor, och vilken alltså bör upptagas till 100 kronors avkomst, så att hans sammanräknade årsinkomst uppgått till 550 kronor, får enligt föreskriften i andra stycket av det ifrågasvarande momentet, jämfört med vad ovan sagts, sådan skattskyldig tillgodonjuta bevillningsfrihet för ett belopp av 450 kronor och kommer således i det förutsatta fallet icke att erlägga någon bevillning för inkomst, varemot den skattskyldige, som jämte 450 kronors inkomst av kapital eller arbete tillika ägt stadsfastighet, taxerad till 30,000 kronor och vilken alltså bör upptagas till 1,500 kronors inkomst, skall erlägga full bevillning för de 450 kronorna. Har gift man haft 1,500 kronors inkomst av kapital eller arbete och hustrun 400 kronors inkomst av tjänst, så att deras sammanlagda inkomst utgjort 1,900 kronor, skall vardera taxeras för hela sin inkomst och därför erlägga bevillning utan avdrag.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari
1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde följande:

Det torde numera vara allmänt erkänt, att gällande regler för den kommunala skattskyldighetens fördelning ej äro tillfredsställande. Frågan om en revision av denna del utav vår skattelagstiftning har sedan länge stått på dagordningen, och inom finansdepartementet tillkallade sakkunnige hava under år 1917 i ämnet avgivit tvänne förslag, vilka nu äro utställda till vederbörande myndigheters och korporationers hörande. Slutliga yttranden över dessa förslag torde inom kort komma att avgivas; och lärers därefter erforderlig omarbetning av förslagen böra företagas, så skyndsamt omständigheterna det medgiva.

Ehuru det sålunda är att hoppas, att för 1920 års riksdag kan framläggas förslag rörande ett slutgiltigt reglerande av den kommunala skattskyldigheten, har det dock — med hänsyn till den alltjämt fortgående stegringen av kommunernas utgifter och den därav föranledda ökningen av skatterna, som särskilt för den mindre inkomsttagaren äro synnerligen tryckande — syntts mig vara en oundgänglig nödvändighet att

redan nu söka ernå en med rättvisa och billighet mera överensstämmande fördelning av det kommunala skattetrycket.

I sådant syfte har jag förut denna dag för Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1919 års taxering till bevilning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt. För att bereda kommunerna ökade inkomster och jämväl på sådant sätt åstadkomma någon lindring av skattebördan har jag vidare för avsikt att under den närmaste framtiden förelägga Kungl. Maj:t förslag till en kommunal nöjesskatt.

Det torde emellertid dessutom böra övervägas, huruvida icke inom ramen för den nu gällande lagstiftningen, i avvaktan på en blivande kommunalskattereform, skulle kunna vidtagas vissa jämkningar till ernående av en rättvisare fördelning av skattetrycket. Vad därvid närmast kunde ifrågasättas vore efter min mening dels beskattning för kommunala ändamål av utdelning å aktier m. m., dels ock en höjning av den på jordbruks- och annan fastighet belöpande andel i de kommunala utskylderna. Sistnämnda höjning kunde lättast ske genom att något öka det procenttal, efter vilket bevilning å fast egendom utgöres. För egen del hyser jag den uppfattningen, att en sådan skärpning är av förhållandena påkallad. Förslag i ämnet har — såsom jag redan nämnt i inkomstberäkningen uti innevarande års statsverksproposition — varit under övervägande. Med anledning av de betänkligheter, som från flere håll och ur olika synpunkter gjorts gällande mot det ifrågasatta förslaget, har det samma emellertid fått för det närvarande förfalla.

Beträffande återigen frågan om kommunal beskattning av utdelning å aktier torde det tillåtas mig att till en början erinra därom, att medan det enligt förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt åligger ej mindre inländska aktiebolag och solidariska bankbolag att skatta för hela sin vinst än även delägarna i dylika företag att utgöra skatt för den utdelning, de därifrån erhålla, är däremot enligt den samma dag utfärdade förordningen angående bevilning av fast egendom samt av inkomst utdelning å aktier i svenska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag fri från bevilning. Då bevilningens egentliga uppgift numera är att utgöra grundval för beräkningen av kommunalskatterna, är det i avseende å dessa, som bevilningsförordningens bestämmelser i berörda avseende hava sin huvudsakliga betydelse.

Nu berörda bestämmelser leda därtill, att personer, som åtnjuta kapitalinkomst av ifrågavarande slag från företag inom annan kommun, undgå att för sådan inkomst bidra till utgifterna inom den kommun, där de äro bosatta. Att detta innebär en oegentlighet har mer än en gång framhållits.

Sålunda gjorde de kommitterade, som enligt bemyndigande den 19 maj 1893 förordnades att förbereda då föreliggande frågor angående förändringar i skatteväsendet, i sitt den 2 november 1894 avgivna betänkande med förslag till förordning angående inkomstbevilning följande uttalande:

Tidigare
uttalanden
rörande
kommunal
beskattning
av utdel-
ning å ak-
tieför-
retag m. m.

1893 års
kommitté.

»Då kommitterade, som ovan anförts, ansett inkomst av kapital böra beskattas högre än annan inkomst, har givetvis även den frågan framställt sig, huru förfaras borde med inkomst från kapital, som nedlagts i aktieföretag. Sådan inkomst är för närvarande icke underkastad beskattning hos de enskilda delägarna i aktieföretaget, utan skall, såsom 15 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna erinrar, i stället vederbörande bolag erlagga bevilning både för ränteinkomsten av hela det i bolaget nedlagda aktiekapitalet och för den vinst, som rörelsen därutöver lämnar. Från rent principiell synpunkt innebär emellertid detta en oegentlighet. Enligt grunderna för den rena inkomstskatten bör all en person tillflytande inkomst beskattas i hans hand. Endast under denna förutsättning kan personens skatteförmåga vederbörligen beaktas. Förhållandet vållar även anmärkningsvärda olägenheter med avseende å den kommunala beskattningen. Då denna hos oss utgöres i visst förhållande till den inom kommunen påförda bevilning, kunna välbärgade eller till och med förmögna medlemmar av kommunen, ifall de nämligen hämta sin inkomst uteslutande från aktieföretag, alldeles undgå att bidra till utgifterna inom den kommun, i vilken de äro bosatta och av vars inrättningar de draga nytta. Då därjämte denna kommun ofta nog är en annan än den, där bolaget driver sin verksamhet, och aktieägaren således icke heller i och genom bolaget erlägger kommunal skatt i hemorten, är det förklarligt, att klagomål så ofta försports över de i förevarande avseende nu gällande bestämmelser. Men det vore icke heller varken för staten eller ur den kommunala beskattningens synpunkt lämpligt, om bolaget befriades från bevilning och denna i stället upptoges hos de enskilda delägarna. Ty i sådant fall bleve den del av bolagets vinst, som icke utdelas utan avsättes till reservfonder och dylika ändamål, obeskattad; och föga rättvist vore det naturligtvis, att, såsom följden även skulle bliva, den kommun, där bolaget driver sin verksamhet och som därigenom oftast tillskyndas ökade utgifter för fattigvård, skolväsen m. m., berövades kommunala bidrag från bolaget. Vid sådant förhållande återstår endast den i flera utländska inkomstskattelagar anlitade utvägen att beskatta såväl bolaget för dess inkomst som de enskilda delägarna för den tillfallande utdelning, vilket föredöme kommitterade också följt, då kommitterade föreslagit, att under 'annan inkomst av varaktig eller tillfällig natur' måtte inbegripas även 'utdelning, som delägare i aktiebolag eller enskild sedelutgivande bank eger uppbära från bolaget eller banken'.

En sådan anordning torde icke heller kunna anses komma i strid med fordringarna på en rättvis beskattning. Man behöver icke till försvar för densamma aberopa den av många förfäktade men av andra bestridda åsikten, att aktiebolag och dylika inrättningar hava självständig inkomst och således utgöra verkliga skattesubjekt. Även om man anser, att inkomsten är de enskilda delägarnas och icke bolagets, kan den i sådant fall formellt dubbla beskattning, kommitterades förslag innebära, tillfylltgörande motiveras med hänvisning till

ej mindre den förhöjda beskattning, som föreslagits för 'inkomst av kapital' men som icke skulle drabba inkomsten av det i aktieföretag placerade kapitalet, än även de särskilda förmåner, som lagstiftningen berett nu ifrågavarande associationer och som därför också i utlandet föranlett särskild beskattning av aktieföretag.»

1897 års
kommunal-
skatte-
kommitté.

Uti den 18 maj 1900 avgivna förslag till dels ny bevillningsförordning och dels lag angående kommunal taxering och skattskyldighet hänförde 1897 års kommunalskatteskommitté aktieutdelning till inkomst av kapital. Därvid medgavs dock vid aktiebolags taxering enligt bevillningsförordningen avdrag för ett belopp, motsvarande fyra procent å inbetalt kapital. Aktieägarna betraktades härvid såsom förlagsgivare åt bolaget, och utdelningen ansågs såsom förlagsvinst. Å andra sidan ägde bolaget att betrakta det av aktieägarna tillskjutna aktiekapitalet såsom upplånat förlagskapital, å vilket bolaget, liksom varje annan skattskyldig i liknande ställning, vid beskattning ägde avdraga ränta efter allmänt gällande räntefot. Däremot ansågs icke, att vid kommunalbeskattningen någon dylik avdragsrätt kunde medgivas aktiebolag. Härom yttrade kommittén, bland annat:

»Att den kommun, inom vilket ett aktiebolag utövar sin verksamhet och för en ofta talrik arbetarepersonal ställer stora fordringar på kommunens fattigvård och skolväsen m. m., förvägras rätt att utan avdrag av ifrågavarande art upptaga kommunalutskylder av bolagets inkomst, måste enligt kommitténs åsikt i och för sig medgivas vara en obillighet och skulle i många fall göra kommunens beskattningsrätt tämligen illusorisk.»

1917 års
kommunal-
skatte-
förslag.

Även i de förslag till kommunalskattefrågans lösning, vilka avgivits den 31 januari 1917 av landskamreraren O. V. Landén samt den 16 april samma år av landskamreraren G. V. Eiserman och f. d. kamrarrättsrådet E. J. von Woleker, ingår en på olika sätt anordnad beskattning av det slags inkomst, varom nu är fråga.

Landén, som — förutom objektbeskattning av fast och viss lös egendom samt särskild beskattning av förmögenhet — för beskattning utav avkastning eller inkomst tänker sig den i bevillningsförordningen begagnade partiella inkomstskattens form, föreslår, att inländska aktiebolag och solidariska bankbolag, utan att erhålla avdrag för den del av vinsten, som utdelats till delägarna, skola taxeras till inkomst i den eller de kommuner, där de drivit sin verksamhet eller eljest äro skattskyldiga, under det att delägarna skola i vederbörande hemvistkommuner utgöra kommunal inkomstskatt för sin utdelning från bolagen. Däremot är förmögenhet uti aktier och lotter i solidariska bankbolag enligt Landéns förslag fri från kommunal förmögenhetsskatt.

Det Eiserman-von Wolckerska förslaget åter upptager, förutom en särskild fastighetsskatt, dels en uteslutande på intresseprincipen grundad beskattning av avkastning, varmed förstås en förvärvskällas nettoavkastning utan avdrag för räntor och personliga utgifter, och dels en på skatteförmågan grundad beskattning av skattskyldigs samfällda inkomst, d. v. s. avkastningen av alla honom till buds stående förvärvskällor efter avdrag för räntor och vissa personliga utgifter. Med sistnämnda beskattning kombineras beskattning av förmögenhet. För avkastning skall utgöras avkastningsskatt samt för inkomst och förmögenhet kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt. Aktiebolagen och de solidariska bankbolagen skola för den av dem uppburna avkastningen erlægga avkastningsskatt till den eller de kommuner, där bolagen utövat sin verksamhet eller eljest äro skattskyldiga, men skola — liksom andra juridiska personer förutom stärbhus — vara fritagna från kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt. Delägarna åter skola i mantalsskrivningsorten utgöra kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt för sin utdelning från bolagen, men däremot vara frikallade från avkastningsskatt för samma utdelning.

Jag har inom finansdepartementet låtit utarbета förslag till kommunal beskattning av utdelning å aktier.

Enligt förslaget skulle 9 och 12 §§ i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst ävensom 9 § i de vid nämnda förordning fogade »Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen» i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Inom
finans-
departe-
mentet upp-
rättat för-
fattnings-
förslag.

9 §.

1 mom. Till inkomst av *kapital* räknas:

- a) ränta — — — — — penningar;
- b) krono- och kyrkotionde — — — — — ecclesiae;
- c) utdelning å aktier i inländska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag; samt
- d) utdelning å aktier i utländska aktiebolag.

2 mom. — — — — —

12 §.

1 mom. — — — — —

2 mom. Från utgörande av inkomstbevillning *frikallas*:

- a) — — — — —
- b) — — — — —
- c) — — — — —

- d) — — — — —
 e) främmande makts härvarande beskickning och konsulat tillhörande person jämte betjäning:
     om han icke är svensk medborgare: för all annan inkomst än den, som utgjorts av från Sverige uppburen allmän eller enskild pension eller erhållits genom här i riket rörelse; dock att person tillhörande olönat konsulat icke är frikallad från utgörande av bevillning för utdelning å aktier i svenska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag;
     om han är svensk medborgare: för den inkomst, han åtnjuter av sin tjänst hos den främmande makten;
 f) — — — — —
 g) — — — — —

Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

9 §.

Såsom beskattningsbar utdelning från aktiebolag eller solidariskt bankbolag upptages det belopp, som delägaren nästföregående år uppburit eller ägt uppbära i utdelning från bolaget utan hänsyn till vilka bolagets tillgångar, som äro väntas till utdelningen. Har aktie eller banklott under nästföregående år bytt ägare, upptages utdelningen såsom inkomst för den, som varit ägare av den till aktien eller banklotten hörande kupongen vid den tidpunkt, då utdelningen blev tillgänglig för lyftning. Under inkomst, varom här är fråga, hänföres jämväl utdelning till kommanditlottägare i solidariskt bankbolag.

Däremot taxeras icke medlem i förening för ekonomisk verksamhet för vad han erhållit såsom vinstutdelning å insats i föreningen.

Över förslaget afgivna utlåtanden.

Över detta förslag hava yttranden infordrats från överståthållarämbetet, länsstyrelserna och kammarrätten.

Förslaget tillstyrkes av länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gottlands, Kristianstads, Älvsborgs, Skaraborgs, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anför därvid, bland annat:

»§ 9 i särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen uti bevillningsförelagda föreskrifter, att, när aktiebolag eller solidariskt bankbolag skall erlägga bevillning både för ränteinkomsten av hela det i bolaget nedlagda kapitalet och för den vinst, som rörelsen därutöver lämnat, de enskilda delägarna icke böra taxeras för inkomst från samma bolag. Den distinktion, som här möter ifråga om dessa bolags vinst, nämligen att en del därav vore resultat av det i bolaget nedlagda kapitalet, men blott en del resultat i egentlig mening av bolagets verksamhet, synes icke kunna tillmätas någon avgörande betydelse för frågan om bevillningsplikt eller icke för utdelning av aktier eller lotter i bolagen. Fast-

mera bör vid bedömandet av denna fråga fasthållas å den ena sidan, att utdelningen i dess helhet i respektive aktieägarers och lottägarers hand är en minst lika effektiv kapitalavkastning som egentlig ränteinkomst, och å den andra sidan, att för ett bolag såsom sadant visserligen dess kapital naturligtvis medverkar till bolagets inkomst, men att denna omständighet icke vare sig kan anses grundlägga rätt för bolaget att göra avdrag för någon ränta å det egna kapitalet vid beräkning av beskattningsbar inkomst av bolagets verksamhet — sådan avdragsrätt tillkommer ju icke andra skattskyldiga i fråga om deras inkomst — ej heller skulle berättiga till påståendet, att i följd av nyss berörda omständighet en beskattning av såväl bolagets inkomst som aktieägarers och lottägarers utdelning å aktier, respektive lotter i bolaget, innebure dubbelskattning. Redan det förhållandet, att det ju är fråga om fullständigt koordinerade rättssubjekt, måste anses utesluta berättigandet av nyss berörda påstående. Bolaget, ej mindre än den enskilda aktieägaren, respektive lottägaren, är ju ett självständigt rättssubjekt, jämväl i beskattningsavseende. Rättsförhållandet emellan å ena sidan bolaget och å andra sidan aktieägare är icke sådant, att därav påkallas någon gynnad undantagsställning i beskattningsavseende vare sig för bolaget eller aktieägare. Däremot torde den meningen hava skäl för sig, att fördelarna för de enskilda att kunna välja aktiebolags form för en gemensam ekonomisk verksamhet äro så stora, att det rättsskydd, som möjliggör denna form för ett företag, snarare kunde motivera ökat ekonomiskt bidrag till det allmänna från bolagets sida än skattefrihet för den ofta betydligt ökade kapitalavkastning, som genom bolagets verksamhet med begränsad företagarerisk för de enskilda uppkommer.

Principiellt synes därför icke någon avgörande invändning kunna göras emot de föreslagna författningsändringarna. Dessa torde också tämligen allmänt tillfredsställa rättskänslan. I sådant avseende kan nämnas, att till och med fall förekommit, då taxeringsnämnd här i länet med avvikelse från skattskyldigs deklaration och i strid med nu gällande författning, men fullt överlagt, uppenbarligen i en känsla av rättvisa lika fullt som av omtanke om respektive kommuns ekonomi taxerat till beviljning icke beviljningspliktig utdelning å aktier.

Å andra sidan torde de föreslagna författningsändringarna väcka farhågor hos många, som placerat större eller mindre kapital i aktier eller banklotter, måhända även med den avsikten att därigenom vara fria från kommunalskatt i större eller mindre utsträckning. Och man kan möjligen befara, att i fråga om en del så kallade familjebolag, vilkas aktieägare ju ekonomiskt kunna vara tämligen sammanfallande med bolaget, det helt enkelt kan finnas fördelaktigt att upplösa bolagen i stället för att fortsätta med dem, sedan såväl aktieägarna skulle ha att erlägga beviljning, respektive kommunalutskylder, som bolaget att bära sin beskattning.

De ekonomiska verkningarna i nu antydda avseenden, nämligen för dem, som förvärvat aktier eller lotter med förväntan om viss skattefrihet för utdelningen därå, samt i fråga om aktiebolagsbildandet, påkalla möjligen närmare övervägande vid genomförandet av de föreslagna författningsändringarna, men de synas länsstyrelsen icke kunna vara av avgörande betydelse för frågan, om ändringarna böra vidtagas eller icke.

De föreslagna författningsändringarna, som ju givetvis skulle hava sin största eller huvudsakligaste betydelse för kommunernas ekonomi och som i det avseendet torde böra tillmätas en icke ringa vikt, kunna möjligen sägas föregripa

den påbörjade kommunala skattereformen i visst avseende. Det vill dock synas, som om icke någon fara skulle kunna genom här ifrågavarande författningsändringar uppkomma för ett lyckligt genomförande i sinom tid av den kommunala skattereformen.»

Länsstyrelsen i Stockholms län.

I sitt tillstyrkande utlåtande yttrar länsstyrelsen i Stockholms län följande:

»Ändringen innebär, att bevillning framdeles skall erläggas för utdelning å aktier i inländska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag, vilka utdelningar enligt gällande bevillningsförfordning äro fria från bevillningstaxering.

Mot att bevillning påföres för dylika utdelningar har brukat framhållas, att, då aktiebolag och solidariska banker erlægga bevillning för hela sin inkomst, även den del därav, som utdelas till aktie- och lottägare, dubbelbeskattning skulle uppstå, om även dessa utdelningar bleve föremål för bevillningstaxering.

Teoretiskt sett kan denna uppfattning vara riktig, men i praktiken är det säkerligen nog så svårt att i skattehänseende finna skillnaden mellan exempelvis en aktie och en räntebärande obligation, för vilka vid inköpet priset lär beräknas icke med hänsyn till att aktiebolag, som utgivit aktien, har att erlægga utskylder för hela sin vinst, utan med tanke på att i ena eller andra fallet den beräknade utdelningen, respektive räntan, står i lämplig proportion till inköpspriset.»

Länsstyrelsen i Blekinge län.

Med viss modifikation tillstyrkes det remitterade förslaget vidare av länsstyrelsen i Blekinge län. Nämnda länsstyrelse erinrar därvid om, att den i sitt den 31 januari 1918 avgivna utlåtande över Landéns samt Eisermans och von Wolckers ovan omförmälda förslag till den kommunala beskattningens omläggning framlagt ett eget förslag i fråga om beskattningen av aktiebolag och utdelning därifrån, vilket förslag dock medges icke kunna läggas till grund för en separat lösning av denna beskattningsfråga. Länsstyrelsen anför vidare:

»Av länsstyrelsens åberopade utlåtande framgår, att länsstyrelsen visserligen anser, att goda skäl tala för, att utdelningen å aktier, sett från praktisk synpunkt, icke som hittills bör vara helt fri från kommunal skatteplikt, fastän det å andra sidan ej kan förnekas, att aktieinnehavarna få å sin utdelning å aktier erlægga kommunal skatt två gånger. Att i nuvarande tider, då den kommunala uttaxeringen synes stiga i snart sagt svindlande fart, det blir nödvändigt, att om möjligt uppsöka nya skatteobjekt och därigenom utjämna skattebördan för de mindre bärkraftiga skattedragarna, finner länsstyrelsen ganska självklart, och i stort sett äro nog aktieägarna — fränsett en del jobbare, för vilka någon misskund icke lär böra ifrågasättas — personer, som äro i ganska god ekonomisk ställning och därför jämväl bärkraftiga i skattehänseende. Med hänsyn till ej mindre att många aktieägare dock torde finnas, som uteslutande måste draga sig fram på avkastningen av ett anspråkslöst kapital och i nuvarande kristider med mångdubbelt pris å alla förnödenheter leva i en ganska prekär ställning, än ock att en omedelbar övergång till full likställighet i kommunal beskattning av aktie-

utdelning med annan inkomst måste förhindra en framtida lösning av frågan i enlighet med länsstyrelsens förut omförmälda förslag samt jämväl ur kontinuitetens synpunkt måste väcka allvarsamma betänkligheter, synes det länsstyrelsen, då behovet av en snar, provisorisk lösning icke kan förnekas föreligga, lämpligt, att det föreliggande förslaget så modifieras, att för utdelning å aktier endast erläggas halv bevillning och kommunalskatt, varom bestämmelse kunde givas. antingen på det sätt, att i 8 § 3 mom. av bevillningsförrordningen stadgas, att för dylik inkomst bevillning skall erläggas med en tjugondels procent av inkomstbeloppet, eller kanske enklare genom en föreskrift, att aktieutdelning upptages till bevillning för halva inkomstbeloppet.»

Överståthållarämbetet anför i sitt yttrande:

Överståt-
hållar-
ämbetet.

»Visserligen må anses riktigt, att aktieägare genom att påföras bevillning för av honom uppburen utdelning i bolaget får för sådan inkomst deltaga i den kommuns utgifter, inom vilken han är bosatt. Den dubbelbeskattning av viss del av aktiebolags vinst, som därigenom kommer att äga rum även vid den kommunala beskattningen, och hänsynen till den hårda beskattning till staten, som redan påvilar i aktiebolag in-att kapital, synes dock ämbetet böra mana till viss försiktighet vid införandet av dylik skattskyldighet; och torde fog finnas för den ståndpunkt, att ifrågavarande slag av inkomst ej bör helt jämsställas med övrig till kommunen beskattningsbar inkomst, en uppfattning, som också vunnit beaktande i det av särskilda sakkunniga framlagda förslaget till lag angående kommunal taxering och skattskyldighet.»

Länsstyrelsen i Värmlands län anser rättvist, att, därest den föreslagna beskattningen kommer till stånd, ett motsvarande avdrag i den beskattningsbara inkomsten beredes de företag, varifrån utdelningen utgår. Endast under berörda förutsättning finner sig sagda länsstyrelse kunna tillstyrka bifall till det remitterade förslaget.

Länsstyrel-
sen i Värmlands
län.

Länsstyrelsen i Västmanlands län förklarar sig icke hava några nya synpunkter att lägga till de ofta anförda skälen för och emot bevillningstaxering av här ifrågavarande slag av inkomst.

Länsstyrel-
sen i Västmanlands
län.

Länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Örebro län avstyrka det remitterade förslaget och motivera denna sin ståndpunkt i huvudsak därmed, att förslagets genomförande skulle leda till dubbelbeskattning jämte därav härflytande olägenheter ävensom föregripa den förestående kommunalskattereformen.

Sälunda anför länsstyrelsen i Malmöhus län, bland annat:

»Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande kan väl förstå behovet att i närvarande tid söka förskaffa kommunerna nya skattekällor, men Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande kan icke underlåta att uttala betänkligheter mot att nya be-

Länsstyrel-
sen i Malmöhus
län.

skattningsföremål anordnas genom vidtagande av principiella ändringar av nu gällande kommunala skattelagstiftning, innan ställning tagits till de förslag rörande en genomgripande kommunal skatteomläggning, vilka föreligga till Eders Kungl. Maj:ts nädiga prövning. Det skulle nämligen eljest kunna inträffa, att dylika principiella ändringar icke låta sig infogas i det nya kommunala skattesystemet men bliva svåra att borttaga, sedan de en gång vidtagits. Det nu föreliggande förslaget innefattar just en sådan ändring av principiell art.

Förslaget har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande funnit desto mera betänkligt, som det skulle innebära en påtaglig dubbelbeskattning av samma inkomst, nämligen både hos bolaget och hos delägarna i bolaget. Det kan icke undgås, att en sådan dubbelbeskattning kommer att medföra påföljder, som icke äro önskvärda, än mindre avsedda.

Redan den för statsbeskattningen genomförda dubbelbeskattningen i nu berörda avseende, vilken dock måste anses mera försvarlig, har i många fall medfört mindre lämpliga påföljder. För att undvika dubbelbeskattningen har i en betydande mängd fall förekommit, att i bolag, där styrelsemedlemmarna ensamma eller till största delen äga bolagets aktier, bolagsstämman beslutat arvoden och tantième åt styrelsemedlemmarna till belopp, som icke stått i rimligt förhållande till omfattningen av bolagets verksamhet eller till värdet av det arbete, styrelsemedlemmarna kunna antagas hava nedlagt i bolaget. Dessa åt styrelsemedlemmarna utgående belopp, vilka till största delen rätteligen bort utgå sasom utdelning å aktier, hava således för undvikande av dubbelbeskattning avförts såsom driftkostnader hos bolaget och deklarerats av styrelsemedlemmarna såsom inkomst av arbetsanställning. Utom det i övrigt otillbörliga härutinnan har ett sådant förfaringsätt medfört högst betänkliga olägenheter just på kommunalbeskattningens område, i det att kommunernas beskattningsrätt kunnat därigenom illuderas. Om nämligen bolagets rörelse bedrivits och skolat kommunalt beskattas inom en kommun, men styrelsemedlem varit bosatt och kommunalt skattskyldig för arbetsanställning inom annan kommun, har den förra kommunen blivit berövad sin beskattningsrätt till förmån för den senare. Nu skulle ju visserligen låta sig tänkas att förhindra dylika manipulationer genom någon bestämmelse, liknande den i 5 § krigskonjunkturskatteförordningen, men erfarenheten har visat, huru utomordentligt svart det är att i de olika växlande fallen avgöra, när denna bestämmelse bör komma till tillämpning, utan att därmed orätt göres.

Skulle emellertid — vilket Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet betvivlar — bestämmelser kunna genomföras till förebyggande av obehöriga åtgäranden för dubbelbeskattningens undvikande, är Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet övertygad, att den ifrågavarande dubbelbeskattningen skulle medföra ganska avsevärt men för vårt näringsliv därigenom, att aktiebolagsformen komme att undvikas. Denna påföljd torde icke vara önskvärd, då ju obestridligt är, att denna form för näringsverksamhets utövande i synnerligt hög grad bidragit till näringslivets blomstring i vårt land. Skulle näringsverksamheten i stället taga kooperativa föreningsformen, komme detta åtminstone icke att medföra ökade skattningsföremål åt kommunerna.

Slutligen vågar Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet förmena, att kommunal beskattning av utdelning av aktier icke bleve av den betydelse för kommunerna, som med författningsförslaget torde vara avsedd. Åtminstone komme de i verkligheten mest behövande kommunerna att gå miste om

några som helst fördelar därav. Det nu ifrågavarande beskattningsföremålet torde nämligen nästan uteslutande förekomma i stadskommunerna, synnerligen de största av dem.»

I nära överensstämmelse med sistnämnda länsstyrelse uttalar sig länsstyrelsen i Örebro län.

Läns-
styrelsen i
Örebro län.

Länsstyrelsen i Uppsala län framhåller i sitt utlåtande till en början, att det remitterade förslaget överensstämmer med Landéns samt Eisermans och von Wolckers ovannämnda förslag till en systematisk omläggning av kommunalbeskattningen därutinnan, att kommunalskatt skall erläggas även för inkomst genom utdelning å aktier i inländska aktiebolag, samt riktar sig därefter mot den dubbelbeskattning, som förmenas ligga häri, varefter länsstyrelsen anför:

Läns-
styrelsen i
Uppsalalän.

»Vidare må erinras, att ett minskande av skiljaktigheterna mellan kommunalbeskattningen och statsbeskattningen kan vara betänkligt ur de skattepolitiska synpunkter, som gjorts gällande i de båda betänkandena och som innebära, att, ju större överensstämmelsen är, desto skarpare framträder konkurrensen med därav följande svårigheter att i vederbörlig mån begagna skattekällorna.»

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför i sitt yttrande, bland annat, följande:

Länsstyrel-
sen i Göte-
borgs och
Bohus län.

»Tungt vägande skäl kunna givetvis anföras mot en samtidig taxering av aktiebolags vinst och aktieägares utdelning. Å andra sidan har genom de ekonomiska förhållandenas utveckling under senare tid det samband, som förut fanns mellan aktieägare och vederbörande bolag, alltmera avlägsnats, och i regel intaga aktieägarna — om man undantager delägare i s. k. familjebolag — numera icke någon annan ställning till bolaget än den av räntetagare. Den dubbelbeskattning, som i allt fall skulle komma till stånd genom aktieutdelnings hänförande till skattepliktig inkomst, skulle sålunda i flertalet fall icke längre komma att framstå såsom obillig. Tvärtom torde en sådan beskattning för det allmänna medvetandet te sig såsom grundad på rättvisa.

Om Konungens befallningshavande sålunda icke principiellt finner anledning till anmärkning mot en samtidig beskattning av aktiebolags vinst och aktieägares utdelning, synes det emellertid Konungens befallningshavande nödvändigt, att en sådan beskattning med hänsyn till dess faktiska karaktär av dubbelbeskattning icke bör komma till stånd annat än såsom ett led i ett rationellt genomfört skattesystem. — — — — —

Att inom den nuvarande bevillningsförordningens ram införa skattskyldighet för utdelning å aktier synes Konungens befallningshavande knappast vara tillrådligt. Man skulle därigenom kunna komma att öka de erkända bristerna i densamma med ännu en. Det kan också befaras, att, därest aktiebolagens vinster bleve förhållandevis lindrigare beskattade vid den fullt genomförda kommunalskattelagstiftningen än under övergångstiden, en del aktiebolag komma att i större eller mindre grad uppskjuta utdelningarna i avvaktan på skattereformens genom-

förande. Framför allt skulle detta kunna väntas inträffa i fråga om de s. k. familjebolagen, för vilka den föreslagna ändringen av bevillningsföreskriften skulle framstå såsom synnerligen obillig och innebärande en direkt dubbelbeskattning.»

Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Länsstyrelsen i Östergötlands län framhåller, att den ifrågasatta beskattningen av utdelning å aktier skulle särskilt hårt drabba en hel del små företag, samt anför vidare:

»Skulle Kungl. Maj:t emellertid finna tidsförhållandena påkalla en provisorisk lagstiftning av ifrågavarande slag, ifrågasätter Kungl. Maj:ts befallningshavande, huruvida icke åtminstone mindre företag kunde uteslutas från denna beskattning. Det torde vara vanskligt att ens antydningssvis utan någon utredning i saken yttra sig om denna ifrågasatta begränsning, men kunde givetvis bolagets samlade kapital få vara avgörande för frågan om skattskyldighet eller icke skattskyldighet och kanske i så fall för enkelhetens skull skattskyldigheten i allt fall kunde läggas på aktieinkomsten, med företagets befriande antingen helt eller delvis.

Ett annat sätt att mildra verkningarna av föreskriftens genomförande vore möjligen att låta endast en viss del av aktieinkomsten — exempelvis hälften — för närvarande kommunalt beskattas. I så fall liksom även om hela aktieinkomsten bevillningstaxeras, måste givetvis rättighet beredas vederbörande att avdraga skuldränta eller viss del därav, innan bevillningspliktiga beloppet framkommer.»

Kammarrätten.

Kammarrätten upplyser i sitt utlåtande inledningsvis därom, att kammarrätten, som ännu icke avgivit yttrande över Landéns samt Eisermans och von Wolckers den 28 maj 1917 till kammarrätten remitterade förslag, dock till behandling förehåft desamma, i vad angår, bland annat, frågan om kommunal beskattning av aktiebolag — däri kammarrätten inbegriper jämväl solidariska bankbolag — och delägare i sådana bolag. Kammarrätten ingår därefter på en redogörelse för de anmärkningar, vartill granskningen av berörda förslag i denna del från kammarrättens sida föranlett, samt anför i sådant avseende:

»Vid granskning av de särskilda förslagen framgår, att Landéns förslag i föreliggande fråga icke tagit någon hänsyn till en av de principer, som enligt kammarrättens mening ovillkorligen böra upprätthållas i fråga om all kommunal beskattning, nämligen att dubbeltaxering icke får ifrågakomma och att således samma inkomst icke får under samma beskattningsform taxeras hos olika skatteobjekt. Samma inkomst skall nämligen enligt Landéns förslag taxeras till kommunal inkomstskatt hos såväl aktiebolaget som dess delägare. Med det av Landén valda beskattningssystemet står emellertid sådan dubbeltaxering näppeligen att undvika, därest utdelning å aktier skall, såsom önskligt är, hos delägarna kommunalt beskattas. Men en sådan konsekvens av beskattningssystemet är i sin mån ägnad framkalla tvivel om riktigheten och lämpligheten av systemet i dess helhet.

Eisermans och von Wolckers förslag i fråga om aktiebolagens och dess delägars kommunala beskattning innefattar givetvis en rationellare lösning av föreliggande beskattningsproblem, i det att dubbeltaxering av samma inkomst i samma beskattningsform icke förekommer. Mot den av dem föreslagna anord-

ningen att låta aktiebolagen helt undgå kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt måste emellertid kammarrätten inlägga sin gensaga. Även om, såsom förslaget förutsätter, till utdelning å aktier hänföres icke blott årsutdelning utan jämväl slutlig utdelning vid aktiebolags upplösning, såvitt ej sådan slututdelning innefattar återbetalning av inbetalt kapital eller består i aktier eller lotter i annat bolag, som övertager det likviderande bolagets verksamhet, medför dock aktiebolagens befriande från beskattning för kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt en ur kommunal beskattningssynpunkt obehörig förmån för dessa bolag i förhållande till enskilda skattskyldiga. Aktiebolagens beskattning till kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt skulle visserligen vara förenad med avsevärda svårigheter och olägenheter, därest denna skatt, på sätt förslaget innehåller, göres progressiv, enär den progressiva beskattningsmetoden förutsätter att hela inkomsten — och således i fråga om aktiebolag utan avdrag för utdelning till delägarne — lägges till underlag för taxeringen, samt att inkomsten tages till beskattning å allenast en ort. Vad aktiebolag beträffar, torde vid progressiv beskattning beskattningsorten näppeligen bliva annan än den, där bolaget har sin styrelse, men denna ort kan i många fall icke anses äga berättigat intresse att ens till någon del få beskatta inkomsten. Om åter, såsom kammarrätten ur andra synpunkter anser önskvärt, den kommunala inkomstskatten icke göres progressiv och ej heller kombineras med förmögenhet, synas skattetekniska hinder icke ligga i vägen för att låta aktiebolagen taxeras till sådan inkomstskatt för vad som av inkomsten återstår, sedan från inkomsten avdragits vad som utdelats till aktieägarna eller viss andel därav, liksom ej heller att fördela den sålunda återstående inkomsten till beskattning inom samtliga de kommuner, där bolaget på grund av sin verksamhet eller eljest bör anses skattskyldigt.

Med en sålunda vidtagen omläggning av Eisermans och von Wolckers förslag överensstämmer detsamma i huvudsak med det sätt, varpå enligt kammarrättens uppfattning frågan om aktiebolagens och dess delägares kommunala beskattning lämpligen bör ordnas. Utan att här göra något uttalande, huruvida någotdera av de den 28 maj 1917 remitterade förslagen innefattar en tillfredsställande lösning av frågan om kommunalbeskattningens reformering i hela dess vidd eller vilketdera av förslagen bör tillerkännas företräde framför det andra, vill kammarrätten dock framhålla, att enligt kammarrättens mening den kommunala beskattningen huvudsakligen bör ligga å intresseprincipens grund, men att vid sidan av de objektskatter, som i enlighet härmed böra anordnas, bör ställas en inkomstskatt, som i så måtto tager hänsyn till skatteförmågan, att allenast behållen inkomst — efter avdrag således för skuldräntor och vissa personliga omkostnader — tages till beskattning, samt att skattebefrielse eller skattelindring medges, i den mån nedsatt skatteförmåga må kunna därtill föranleda. Frånsett egendomsskatt skall, vad näringsverksamhet beträffar, en objektskatt, den må nu utgöras av näringskatt, avkastningsskatt eller annan dylik skatt, givetvis erläggas i den kommun, där näringskapitalet är nedlagt eller näringen utövas, var emot inkomstskatten bör i regel tillfalla bostadskommunen och, där sådan saknas, verksamhetskommunen. I ett skattesystem av nu antydd art, där tillika gäller att dubbeltaxering icke får äga rum, faller sig naturligt, att aktiebolags och dess delägares beskattning så anordnas, att bolaget i den eller de kommuner, där verksamheten utövas eller bolaget eljest är skattskyldigt, erlägger ej mindre den på näringen eller avkastningen belöpande objektskatten än även inkomstskatt för den

del av inkomsten, som återstår efter avdrag för utdelning till delägare, samt att delägarna, en var i sin bostadskommun, utgör inkomstskatt för utdelningen. Då emellertid kommunal beskattning för utdelning å aktier, som hittills icke ägt rum, följaktligen kan, om bostadskommunen tillerkännes beskattningsrätt till hela den av aktieägaren uppburna utdelningen, befaras föranleda en alltför stark förskjutning av skatteintäkterna till förmån för vissa kommuner, särskilt större stadskommuner, där aktieägare till större antal plåga vara bosatta, må ifrågasättas, huruvida icke lämpligen allenast en del av aktieägarers utdelning, exempelvis hälften, bör i aktieägarers hand taxeras i hans bostadskommun, i vilket fall aktiebolaget vid beräkning av dess beskattningsbara inkomst skulle åtnjuta avdrag blott för den del av utdelningen, som hos aktieägarna toges till beskattning.»

Vad särskilt angår förslaget till separat lösning av förevarande beskattningsfråga, anför kammarrätten följande:

»Beträffande det nu remitterade förslaget rörande ändringar i bevillningsförordningen och därtill hörande anvisningar ansluter sig detsamma till det av landén framlagda förslaget, i vad det angår aktiebolagens och dess delägarers kommunala beskattning. Fullständig dubbeltaxering är således avsedd att etableras, i det att samma inkomst skall taxeras i såväl aktiebolagets som delägarers hand. Vår skattelagstiftning har hittills omöjligaste mån upprätthållit den för visso på riktiga grunder vilande principen, att inkomst icke får göras till föremål för dubbeltaxering, och kammarrätten har vid flera tillfällen uttalat sig emot de försök till rubbning av denna princip, som framträtt i förslag till ändringar i lagstiftningen. Visserligen föreligger i avseende å statsbeskattningen i viss mån avvikelse från nämnda princip, i det att aktiebolagen efter särskild skatteskala, byggd på förhållandet mellan bolagets kapital och årsvinst, påföras inkomstskatt för sin vinst utan avdrag för utdelning till delägarna, och de senare beskattas för hela sin utdelning. Till försvar för denna anordning, som huvudsakligen påkallats av fiskaliska skäl, har emellertid framhållits, att statsmakterna i avseende å ansvarighet för gäld berett aktiebolagen förmåner framför andra skattskyldiga, vilka förmåner borde kunna kompenseras av skärpt beskattning till staten. Med hänsyn till de skilda grunder, efter vilka inkomstskatt för aktiebolag och andra skattskyldiga utgår, kan och möjligen sägas, att sättet för aktiebolagens och dess delägarers taxering till denna skatt icke framträder såsom reell dubbeltaxering. Den nu föreslagna anordningen innebär däremot verklig dubbelbeskattning; och de skäl, som ansetts kunna åberopas till stöd för att låta både bolagen och delägarna erlägga inkomstskatt till staten, äga ingen giltighet, när det gäller den kommunala beskattningen. Att för övrigt låta aktiebolagen och deras delägare underkastas dubbelbeskattning, men icke utsträcka sådan beskattning till andra juridiska personer och deras medlemmar, exempelvis ekonomiska föreningar och kommanditbolag, utgör givetvis en inkonsekvens.

Ett genomförande av det nu remitterade förslaget skulle på ett betänkligt sätt föregripa den omläggning av den kommunala beskattningen, som för närvarande är under övervägande och som efter all sannolikhet inom en nära framtid föreligger till avgörande. Att i en så viktig detalj därav som den om aktieutdelnings beskattning nu vidtaga en väsentlig ändring, skulle helt visst försvåra, om ej omöjliggöra en annan lösning av samma fråga, om en sådan med hänsyn till beskattningssystemet i dess helhet tilläventyrs kunde finnas önskvärd, var-

förutom den föreslagna anordningen komme att även i andra delar öva inflytande på skattesystemet.

Därjämte vill kammarrätten icke underlåta framhålla, att den redan införda dubbelbeskattningen till inkomstskatt för utdelning å aktier, efter vad erfarenheten visat, medfört benägenhet att i bolag, däri aktierna innehavas av ett fåtal personer, låta aktieägarna utfå sin vinst i form av avlöning, tantiem eller eljest i annan form än genom utdelning å aktierna, ett förfarande som får antagas komma att än mera praktiseras, därest utdelning å aktier skall undergå även kommunal dubbelbeskattning. Förutom att syftet med dubbelbeskattningen, nämligen ökning i skatteintäkter, genom antydda åtgärder illuderas, medföra desamma, på sätt Konungens befallningshavande i Malmöhus län jämväl erinrat, den olägenheten, att kommun, inom vilken aktiebolagets verksamhet bedrives, kan till obehörig förmån för annan kommun, där aktieägaren är bosatt, gå miste om eller åtminstone lida minskning i den beskattningsrätt till bolagets vinst, som eljest tillkommer densamma.

Då kammarrätten sålunda anser det nu remitterade förslaget icke vila å principenliga och rättvisa beskattningsgrunder samt på ett störande sätt föregripa det pågående reformarbetet i kommunalbeskattningen och tillika kunna menligt inverka å kommunernas beskattningsrätt, måste kammarrätten för sin del avstyrka detsamma.»

Till följd av nu gällande bestämmelser, enligt vilka skatt till kommun ej erlägges för inkomst i form av utdelning å aktier i inländska aktiebolag eller å lotter i solidariska bankbolag, kan det, på sätt redan 1893 års skattekommitterade erinrat, inträffa, att personer i synnerligen goda ekonomiska omständigheter äro så gott som helt befriade från att bidraga till utgifterna inom den kommun, där de bo och av vars inrättningar de draga nytta. Om det oriktiga i detta förhållande torde man numera ganska allmänt vara ense. Då en kommunal beskattning av utdelning å aktier och banklotter det oaktat mött och alltjämt möter motstånd, har detta skett under det ofta hörda påståendet, att man måste söka undvika dubbel beskattning av samma inkomst. Man lär emellertid icke kunna såsom allmängiltig princip hävda, att dylik s. k. dubbel beskattning är en oegentlighet. Det må erinras om, att aktiebolags inkomster över huvud icke kunna i alla hänseenden likställas med enskildas inkomster, något som kommit till uttryck redan däri, att vid beskattning av bolagsinkomster en särskilda skatteskalor måst upprättas. Frågan om en i viss utsträckning »dubbel» beskattning lär icke kunna principiellt bedömas annorlunda än en på annat sätt anordnad skärpning av vissa inkomsters beskattning. Härtill kommer, att den nu ifrågasatta s. k. dubbelbeskattningen redan godkänts och praktiserats inom den statliga inkomstbeskattningens område. Lika väl som både aktiebolag och aktieägare hava att betala inkomstskatt till staten, bolaget för sin inkomst och aktieägarna för bekommen utdelning, lika väl måste det anses be-

Departements-
chefen.

fogat att låta bådadera betala skatt till kommunen. För aktieägaren torde för övrigt, såsom länsstyrelsen i Stockholms län anført, vinstutdelning å aktier i allmänhet te sig på ungefär samma sätt som inkomst av obligationer eller andra räntebärande papper. Införandet av kommunal beskattning av utdelning å aktier torde därför komma att betraktas icke så mycket som en särbeskattning, riktad mot aktiebolag och dess delägare, utan som borttagande av ett hittillsvarande privilegium för inkomst, som härleder sig från utdelning å aktier. I de av mig förut berörda nya kommunalskatteförslagen hava också de sakkunniga i princip erkänt det befogade i en dylik beskattning. Påståendet att en lagändring i nu antydd riktning skulle komma att föregripa den förestående kommunalskatteformen synes mig ej böra tillmätas betydelse.

Vad åter angår invändningen därom, att aktiebolag för att i viss utsträckning undandraga sig kommunal beskattning av sin vinst skulle tillgodoföra delägarna densamma icke i form av utdelning utan såsom avlöning eller tantième, så vill jag erinra, att frestelsen att på dylikt sätt undandraga sig skatt är densamma redan nu.

Beträffande påståendet att inkomst av aktiebolagsrörelse skulle bliva så tungt beskattad, att aktiebolagsformen komme till minskad användning inom näringslivet, så torde denna farhåga icke böra tillmätas betydelse, helst aktiebolagsformen i andra avseenden erbjuder företagarna stora förmåner.

Utan att emellertid vidare ingå på de teoretiska skälen mot eller för den ifrågasatta beskattningen torde jag kunna begränsa mig till att hänvisa till nu rådande förhållanden. Någon minskning av kommunalskatterna är för närvarande ej att förvänta; tvärtom visa kommunernas utgifter alltjämt en tendens till stegring. När man sålunda ställes inför valet att antingen ytterligare skruva upp kommunalskatterna för de skattdragande, vilkas stora flertal icke alls eller allenast med verkliga svårigheter kunna gälda dem åliggande utskylder, eller ock att beskatta en hittills privilegierad inkomst, som i regel med lätthet torde kunna draga sin andel av bördan, då varken kan eller får man tveka.

I det jag sålunda förordar en författningsändring, avseende att genomföra kommunal beskattning av utdelning å aktier i inländska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag, tillstyrker jag tillika, att de nya bestämmelserna genast träda i kraft för att vinna tillämpning redan vid innevarande års taxeringsarbeten.

Utöver de ändringar i bevillningsförrordningen, som ovan omförmälda förslag avser, erfordras *dels* en ytterligare mindre ändring i nämnda förrordning *dels* ock ett par ändringar i de vid förrordningen den 28 okto-

ber 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering fogade formulär nr I A och I B.

I förstnämnda hänscende har det, då 9 § i »Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen» genom det föreliggande förslaget skulle få ett helt annat innehåll än nu, ansetts lämpligt, att den i nämnda paragraf förekommande anvisningen, att medlem i förening för ekonomisk verksamhet icke skall taxeras till bevilning för vad han erhållit såsom vinstutdelning å insats i föreningen, såsom ett uttryckligt stadgande flyttas in i 8 § av bevillningsförfordningen. Vidare måste 10 § i de särskilda anvisningarna underkastas en jämkning.

Vidkommande de erforderliga ändringarna i deklarationsformulären, så torde jag inom kort få anledning att för Kungl. Maj:t anmäla förslag till vissa andra ändringar i dessa formulär, och synes mig vid sådant förhållande frågan om ändrad lydelse av formulären då böra upptagas i ett sammanhang.

Jag torde härefter få redogöra för de finansiella verkningarna av ett bifall till det av mig förordade förslaget om kommunal beskattning av aktieinkomster.

Enligt det av statskontoret upprättade generalsammandraget över, utom annat, bevillningen av fast egendom samt av inkomst utgjorde för år 1918 summan av uppskattat värde å dels jordbruksfastighet, dels annan fastighet samt den beskattningsbara inkomst, för vilken utgöres bevilning av inkomst, följande belopp:

Taxeringsvärde å jordbruksfastighet	5,590,642,610 kronor
Taxeringsvärde å annan fastighet	6,469,659,800 »
Beskattningsbar inkomst	3,316,615,710 »

De på bevillningen vilande utskylderna, som utgå efter repartitions-system, fördelas som känt är proportionellt på *dels* beräknad inkomst av fastighet (6 % för jordbruks- och 5 % för annan fastighet), *dels* den taxerade inkomsten.

För att vinna kännedom om, huru den efter bevilning utgående skattebördan, således främst den kommunala, fördelar sig på olika slag av inkomst, har man givetvis att med den taxerade inkomsten jämföra de sålunda konventionellt beräknade fastighetsinkomsterna.

Ur generalsammandraget erhållas följande siffror å bevillningsbeloppen, i avrundade tal:

för jordbruksfastighet	334.3 mill. kronor
» annan fastighet	323.0 » »
» övrig inkomst	3.315.8 » »
<hr/>	
Summa	3,973.1 mill. kronor

Beträffande den höjning av totalsumman, som må föranledas av det föreslagna inräknandet av utdelning å aktier i inländska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag bland bevillningspliktig inkomst, så torde det vara tämligen vanskligt att beräkna densamma. Man äger nämligen icke tillgång till några bestämda uppgifter av senare datum om summan av dylik utdelning inom landet. Inom vissa gränser torde emellertid ökningen kunna fastställas.

År 1906, 1907 och 1908 utgjorde totalbeloppen av vinstutdelningar från inländska aktiebolag och solidariska bankbolag, enligt vad som framgår av inom finansdepartementet verkställda finansstatistiska utredningar, respektive 115,872,694, 132,358,727 och 130,973,625 kronor, motsvarande respektive 7, 7.4 och 6.1 procent av bolagens kapital, som utgjorde år 1906 1,644, mill. kronor, år 1907 1,791.0 mill. kronor och år 1908 2,150.7 mill. kronor.

Enligt preliminär beräkning vid en pågående statistisk utredning rörande skattetaxeringen år 1917 utgjorde den till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten från bolagen ej mindre än 1,047,5 mill. kronor å ett sammanlagt aktiekapital (med tillägg av reservfonder) av 3,581 mill. kronor. Den icke kända utdelningen till aktieägarna har givetvis utgjort en betydligt högre procent än under de förutnämnda åren 1906—1908.

Under år 1917 har aktiekapitalet ökats med: ifråga om nya bolag 309,4 mill. kronor och i fråga om äldre bolag 535,4 mill. kronor eller tillhoppa 844,8 mill. kronor. Ehuru dessa uppgifter icke äro tillräckliga för att ge kännedom om kapitalet vid ingången av år 1918 och om medeltalet under året 1917, torde man kunna antaga sistnämnda medeltal ligga omkring 4,000 mill. kronor. Räknar man med en utdelningsprocent av drygt 6 % — vartill må erinras, att utdelningsprocenten för depressionsåret 1908, om även reservfonder inräknas i kapitalet, utgjorde 5,1 % — skulle man å sagda medelkapital erhålla en utdelning av i runt tal 250 mill. kronor.

Med minst detta belopp skulle vid 1918 års taxering bevillningssumman ha ökats, därest nu föreslagna bestämmelser varit gällande.

Förslagets tillämpning skulle alltså för år 1918 medfört följande sammansättning av den totala inkomst, som haft att uppbära kommunalutskylderna:

för jordbruksfastighet	334,8 mill. kronor
» annan fastighet	323,0 » »
» övrig inkomst (därav inkomst av aktier 250 mill kronor)	3,565,8 » »
Summa 4,223,1 mill. kronor	

Ökningen i bevillningssumman skulle med en utdebitering av t. ex. 7 kronor pr bevillningskrona hava tillfört kommunerna ett tillskott av 17 å 18 mill. kronor. Eller ock hade utdebiteringen kunnat i motsvarande mån sänkas.

I nedanstående tabell anges, med vilken procent de olika slagen av inkomst skulle kommit att deltaga i skatterepartitionen, därest det av mig förordade förslaget hade tillämpats å 1918 års taxering. Till jämförelse meddelas motsvarande siffror för den faktiska fördelningen åren 1913 och 1917.

Inkomst av	R e p a r t i t i o n s p r o c e n t		
	År 1913	År 1917	År 1918
Jordbruksfastighet	12,12 %	6,52 %	7,92 %
Annan fastighet	13,93 »	8,50 »	7,65 »
Övrig inkomst	73,95 »	84,98 »	84,43 »
Summa	100,00	100,00	100,00

Till sist får jag i detta sammanhang nämna, att vid bifall till vad jag föreslagit skulle kunna ifrågasättas *dels* sådan ändring av inkomstberäkningen i statsverkspropositionen, att inkomstiteln »Bevillning av fast egendom och av inkomst» förhöjdes med ett belopp, motsvarande den ökade bevillningen, *dels* ock att det under sjunde huvudtiteln upptagna extra anslaget »Bidrag till landsting och städer, som ej deltaga i landsting» höjdes till enahanda belopp.

Det möter emellertid stora svårigheter att med någon större grad av säkerhet beräkna det belopp, vilket sålunda skulle ifrågakomma till uppförande å 1920 års riksstat å såväl inkomst- som utgiftssidan. Ur budgetsynpunkt har en ändring intet intresse, liksom den ej heller är av betydelse för vederbörande landsting eller stad. Såsom jag närmare utvecklat under punkt 68 av sjunde huvudtiteln i årets statsverksproposition har nämligen under senare år den anordningen vidtagits, att det ifrågavarande anslaget upptagits i budgeten såsom extra reservationsanslag, att utgå direkt av bevillning av fast egendom samt av inkomst,

varjämte föreskrivits med avseende å anslagets användning, att av det samma skulle till landsting och städer, som icke deltaga i landsting, utbetalas den inom vederbörande landstingsområde och stad under budgetåret influtna nettoinkomsten av bevillning av fast egendom samt av inkomst. Denna bestämmelse gäller för närvarande. Och beträffande år 1920 har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit samma anordning och enahanda föreskrift. Därest detta förslag vinner riksdagens bifall, kommer sålunda den faktiskt inflytande bevillningen att tillgodoföras vederbörande, oberoende av med vilket belopp bevillningen och det ifrågasvarande anslaget äro i staten uppförda. Vid sådant förhållande synes mig anledning icke föreligga att, då beräkningen i allt fall skulle bliva tämligen osäker, föreslå vare sig ändrad inkomstberäkning eller höjning av berörda anslagsbelopp.

Föredragande departementschefen uppläste härefter förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst och hemställde, att förslaget måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Lidholm.
